

אור שלום

מרכז גורן ללימוד פנימיים הגורם והגסידות
לאורו של האזמזיר מקומחנא י-ס אוהריר שלום ספרין וצוקיא

מאורות שלום הפלון השבושי שלך יו"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

בין המצרים
בכה תבכה בלילה, ודמעתה על לחייה
הרב נועם צחור
לא מוגה נכתב ע"י התלמידים

"איכה ישבה בדד, העיר רבתי עם הייתה, כאלמנה; רבתי בגויים, שרתי במדינות הייתה, למס.
בכה תבכה בלילה, ודמעתה על לחייה--אין-לה מנחם, מכל-אוהביה: כל-ריעיה בגדו בה, היו לה
לאויבים" [איכה,א]

להקדים נאמר שישנה הקבלה שמחייבת אותנו להעמיק ולחקור את הקשר הפנימי, הנסתר במילה
"איכה" של הנביא לזו שקדמה לו מראשית הבריאה "ויקרא יהוה אלהים, אל-האדם; ויאמר לו,
איכה" [בראשית,ג] והנה, לכל בר דעת ברור כי המילה "איכה" בשני המקורות אינם זהים בכוונת
הלשון, שהרי הנביא מדבר על קינה ובכי ומספד, ואילו הקב"ה מדבר על תהיה, חיפוש וחקירה.

אמר האדמו"ר זצ"ל – מדוע ימים אלו מכונים בין המצרים, על שהם מצויים בין שני "איכה", היינו
בהיות האדם יציר כפיו של הקב"ה חוטא בעודו "בגן" כנאמר [בראשית,שם]
"וישמעו את-קול יהוה אלהים, מתהלך בגן לרוח היום; ויתחבא האדם ואשתו, מפני יהוה אלהים,
בתוך, עץ הגן" אותו "גן עדן" המצופה והמיוחל על ידנו מאז החטא.

אלא שאז עומד אדה"ר נבוך ומתבייש, "ואירא כי-עירם אנכי, ואחבא" [שם] עירום ממצוה אחת
שנתת לי וכבר שכחתי עבודתך, וכנראה שהמצאות בעולם רוחני כה גדול וגבוה, מטשטש את
דעתי עד כי שכחתי פיקודיך ותורתך לא שמרתי. ו"האיכה" השני – הוא בכי על העבר ועל העתיד
יחדיו, "אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנם - ואני קובע לכם בכיה לדורות"
[תענית, כ"ט].

והשאלה הנשאלת היא האומנם? "מה חרי האף הגדול הזה"? התשובה מצויה ב"משנה תורה"
שמעצם שם זה שיש לספר דברים – שרומז על החיוב בשינון והחזרה שלא תשתכח התורה
והבורא שזה בעצם שורש החטאים כולם, " על אשר עזבו, את ברית יהוה אלהי אבתם".

והוא שאמר הנביא ירמיה "איכה ישבה בדד" שזה מרומז על קרן התורה, ועל האנשים העוסקים
בתורה ותפלה רק בחיצוניות ולא בפנימיות הלב, והם בוכים.

כי בודאי יש להם על מה לבכות שאין התורה בחינת "סם חיים" עבורם, אך דמעותיהם "על
לחיים" ולא נבלע באיבריהם.

וזה בא אליהם כי כל מגמת תורתם היא רק להנאתם ולשימושם בזמן שיהיה להם צורך פרטי
בעניני דין ודברים עם אחר, וזה על מנת לזכות בדין בטענות וראיות, וכמו שמצינו ברבי יוחנן בן
זכאי שאמר "אוי לי אם אומר..." [ב"ב,פ"ט] וממילא ברור שהתורה נעשית לו "סם המוות".

והנה, ישנה עוד בחינה שהוא לומד שלא על מנת שיהיו בידי חבילת טענות וראיות בדיני ממונות עם חברו, אלא שאכן לומד הוא תורה אך לא מתוך אהבתה ואהבת נותנה, ולכן לא יפלא כי "אין לה מנחם מכל אוהביה" כי תורה שכזו אין בה לא קדושה ולא יראה ולא חכמה, כנאמר בגמרא [ברכות, י"ז –א] על הפסוק (בתהילים קיא) "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם - לעושים לא נאמר אלא לעושיהם לעושים לשמה ולא לעושים שלא לשמה וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא", ועליו נאמר "כל רעיה בגדו בה היו לה לאויבים" ותהפכה המילה והיו מאוהב לאויב, ומ"רצה" ל"צרה" וכל זה בהיותם מהנים את עצמם בלימוד התורה למצוא להם היתרים בדברים האסורים כמו אונאה, גזל, רבית, והדומים להם, ובאמת ידוע ומפורסם כי התורה היא בחינת "אמת" חותמו של הקב"ה ודרכיה "דרכי נועם" להיטיב לזולתו וכל כולה חסד ללמדנו שלא לעשות עול אלא רק טוב וצדק.

"דרכי ציון אבילות, מבלי באי מועד--כל-שעריה שוממין, כוהניה נאנחים; בתולותיה נוגות, והיא מר-לה" [איכה, שם] כי ציון ירמוז לשורש התורה ומקורה "כי מציון תצא תורה" ובגלל שעוסקים בה ללא חיות ושמחה, על כן דרכיה בבחינה של "דרכי ציון המצוינים בהלכה" כמוזכר בגמרא [ברכות, ח] "אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב (תהילים פז) אוהב ה' שערים המצוינים בהלכה" כי התורה היא בחינת "דרכים" שיש בהם הליכה ובכוחה עולים מעלה מעלה.

על כן בהיות התורה נעשית כשאר לימודים ולומדים אותה ללא שמחה וחיות של קדושה משום נותנה הרי היא "מבלי באי מועד" שרומז על שמחה, ואילו באיה לומדים אותה "מצות אנשים מלומדה" בעיצבון ובתימהון לבב, והשכינה הקדושה נאנחת מרות כי היא בגלות – כי אין השכינה שורה אלא במקום של שמחה, ו"פקודי ה' ישרים משמחי לב" [תהילים, י"ט].

על כן, "כל הירא ורך הלבב" וכבוד ה' עליו זורח ובלבו בווערת אש אהבת י-ה "אש שלהבת יה" יעיר ויעורר את האהבה לשי"ת ותורתו, וילמד את עצמו ואחר כך את חבריו וקרוביו באהבת חינוך, לקדש את לימוד התורה וללכת באור קדושת נותנה "והייתם קדושים כי קדוש אני" – ויהי"ר שבדרך זו נזכה לשמוע בת קול האומרת – "תם עֹנֵג, בַּת-צִיּוֹן--לֹא יוֹסִיף, לְהַגְלוֹתֶךָ; פֶּקֶד עֹנֵג בַּת-אֲדָוָה, גְּלָה עַל-חַטֹּאתֶיךָ" [איכה, ד].

בבנין ירושלים ננוחם במהרה בימינו אכ"ר.